

Πακέτο Εργασίας 1: Έρευνα και Δημιουργία Ικανοτήτων

*Στρατηγική Δράσης για την Εφαρμογή Εργαστηρίων στην
περιοχή*

Συντάχθηκε από την Four
Elements

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας Περιεχομένων.....	1
Εισαγωγή.....	2
Γενικά εργαλεία και εκπαιδευτικές δραστηριότητες στα Εργαστήρια	6
Ενότητα 1: Ανάπτυξη Ατομικών και Κοινωνικών Δεξιοτήτων	7
1 ^ο Εργαστήριο : Καλωσόρισμα	8
2 ^ο Εργαστήριο : Δραστηριότητες για σπάσιμο του πάγου	8
3 ^ο Εργαστήριο : Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων	8
4 ^ο Εργαστήριο: Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων.....	9
5 ^ο Εργαστήριο : Αποφασιστικότητα για την επιχείρηση	10
Ενότητα 2: Επιχειρηματική Εκπαίδευση, Κουλτούρα των Επιχειρήσεων και Επιχειρηματική Αγωγή του πολίτη.....	12
1 ^ο Εργαστήριο : Εισαγωγή.....	13
2 ^ο Εργαστήριο: Επιχειρηματικό Σχέδιο.....	13
3 ^ο Εργαστήριο: Οικονομική Εκπαίδευση	14
4 ^ο Εργαστήριο: Αποφυγή Αποτυχίας	15
5 ^ο Εργαστήριο: Ανάλυση τύπου SWOT.....	16
6 ^ο Εργαστήριο: Νομική και κανονιστική εκπαίδευση.....	17
7 ^ο Εργαστήριο: Ευκαιρίες χρηματοδότησης	18
8 ^ο Εργαστήριο: Μάρκετινγκ	19
9 ^ο Εργαστήριο: Καλές πρακτικές.....	20
10 ^ο Εργαστήριο: Διαγωνισμός Επιχειρηματικού Σχεδίου.....	21
Ενότητα 3: «Μαθαίνοντας μέσα από την πράξη».....	22
3 Επισκέψεις σε επιχειρήσεις που διοικούνται από πρόσφυγες (3 Εργαστήρια)	22
4 ^ο Εργαστήριο : Από την θεωρία στην πράξη.....	22
5 ^ο Εργαστήριο : Τι μάθαμε	23
Συμπέρασμα	24
Αναφορές.....	27

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα **ARISE–Appetite for Enterprise** είναι ένα 24μηνο πρόγραμμα που περιλαμβάνει 6 συμμετέχοντες από 6 χώρες της ΕΕ, οι οποίες θα συμμετέχουν ενεργά στο Πρόγραμμα – Ιταλία, Ελλάδα, Γαλλία, Αυστρία, Γερμανία και Σουηδία. Σύμφωνα με την Τριμηνιαία Έκθεση της Eurostat για το Άσυλο που έγινε το Μάιο του 2015, με το Δελτίο Τύπου της Eurostat 112/2012 του Ιουνίου 2012 και με τα Στατιστικά Στοιχεία της Eurostat αναφορικά με το Άσυλο τον Μάιο του 2012, οι χώρες που συμμετέχουν αποτελούν τις κύριες χώρες υποδοχής των αιτούντων ασύλου. Με βάση αυτό, οι χώρες έχουν επιλεγεί με τον σκοπό να στηρίξουν την ανάπτυξη των επικείμενων στρατηγικών ενσωμάτωσης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Το πρόγραμμα ARISE χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Πρόγραμμα Δράσης τις ΕΕ με τίτλο AMIF (Asylum, Migration and Integration Fund).

Το πρόγραμμα δράσης θα αναπτύξει ιδέες και πρακτικές με σκοπό να δώσει στις γυναίκες πρόσφυγες την ευκαιρία να βελτιώσουν τη θέση τους μέσα από την κινητικότητα. Επιπλέον θα γίνουν προσπάθειες από διάφορους ανεπίσημους φορείς οικονομίας να δημιουργήσουν καλύτερες συνθήκες εργασίας και περισσότερη αυτονομία. Η εμφάνιση νέων ιδεών αναφορικά με την ιδιοκτησία σχετίζονται με την ανάπτυξη αυτή, καθώς αυτές οι νέες ιδέες επηρεάζονται πολύ από τις συνθήκες που θέτουν οι κοινωνικές στρατηγικές και οι στρατηγικές ενσωμάτωσης. Ο παρόν οδηγός προσφέρει πολλές πιθανές αξιολογικές ιδέες για τη δημιουργία συνθηκών που θα προωθήσουν την κοινωνική επιχειρηματικότητα για τις γυναίκες πρόσφυγες. Το πρόγραμμα ARISE προσφέρει μια πληθώρα προγραμμάτων κατάρτισης, προγραμμάτων απόκτησης δεξιοτήτων απαραίτητων για την καθημερινή ζωή καθώς και πολλές κοινωνικές και δημιουργικές δραστηριότητες. Επίσης, στηρίζει τις γυναίκες στην πρόσβαση τους στις εξειδικευμένες υπηρεσίες που θα τις βοηθήσουν να δημιουργήσουν τις δικές τους επιχειρηματικές ιδέες στην τοπική κοινωνία. Η δύναμη μιας κοινωνικής επιχείρησης αποτυπώνει μια κοινή δέσμευση ανάμεσα στην τοπική κοινότητα, στις επιχειρήσεις και τον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, για την επίτευξη θετικών οικονομικών και κοινωνικών αποτελεσμάτων.

Το φαινόμενο της μετανάστευσης αποτελεί τη φυσική συνέπεια της εξέλιξης των ανθρώπινων κοινωνιών. Αυτό το φαινόμενο αυξήθηκε σημαντικά λόγω της παγκοσμιοποίησης, η οποία συνέβαλε στην αύξηση των προσφυγικών ροών με στόχο την αναζήτηση εργασίας. Οι νέες οικονομικές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης προκάλεσαν μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, οι οποίες είχαν αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων προσφυγικών ροών. Οι γυναίκες πλέον μεταναστεύουν σε μια χώρα υποδοχής μόνες τους, ως ενεργά οικονομικά άτομα ή ως ηγετικά μέλη του νοικοκυριού τους. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το πρότυπο που κυριαρχούσε στο παρελθόν, δηλαδή αυτό του άνδρα πρόσφυγα που ήταν αρχηγός της οικογένειας και θεωρούνταν υπεύθυνος για να εξασφαλίζει όλα τα απαραίτητα για την επιβίωση της. Αυτή η ανεξάρτητη και σημαντική παρουσία της γυναίκας στον τομέα της διεθνούς μετανάστευσης, που έχει ως μοναδικό στόχο την αναζήτηση εργασίας, αποτελεί πλέον κυρίαρχο χαρακτηριστικό των προσφυγικών ροών. Σήμερα, η εύκολη και νόμιμη ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας είναι σχεδόν αδύνατη, με αποτέλεσμα πολλές γυναίκες να στρέφονται σε παράνομες εργασίες. Γενικά, οι αρχές που εφαρμόζουν αυτές τις στρατηγικές φαίνονται να είναι ανεκτικές απέναντι στις γυναίκες πρόσφυγες που ασχολούνται παράνομα με τις οικιακές εργασίες ή με την φροντίδα ατόμων. Ωστόσο, άλλες γυναίκες, και κυρίως αυτές που εργάζονται στην βιομηχανία του σεξ, έρχονται αντιμέτωπες με αυστηρούς ελέγχους και απελάσεις. Αυτό συμβαίνει επειδή υπάρχει πολύ περιορισμένη πληροφόρηση και πρόσβαση σε υπηρεσίες και

προγράμματα κατάρτισης που θα τις βοηθήσουν να αποκτήσουν περαιτέρω εκπαίδευση ή θα τους δώσουν την ευκαιρία να μάθουν μια τέχνη, ή ακόμα και να έχουν πρόσβαση σε έναν σύμβουλο εργασίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην διαθέτουν επαγγελματικές, κοινωνικές και εργασιακές δεξιότητες και γνώσεις. Όλα αυτά οδηγούν στην ανάγκη δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου συστήματος καθοδήγησης, με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μελών. Είναι προφανές ότι το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων στην κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι μικρότερο από αυτό που υπάρχει στην παραδοσιακή εμπορική επιχειρηματικότητα. Αυτό γίνεται γιατί οι γυναίκες λειτουργούν πιο αλτρουιστικά και είναι πιο κοινωνικά συνειδητοποιημένες σε σχέση με τους άνδρες, και συνεπώς είναι πιο πιθανό για αυτές να χρηματοδοτήσουν ή να διοικήσουν μια επιχείρηση που έχει μια κοινωνική αποστολή. (“Woman’s Social Entrepreneurship and Innovation”, OECD, 2015).

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα έρχεται να βοηθήσει στην ενσωμάτωση των γυναικών προσφύγων στην αγορά εργασίας και στην τοπική κοινωνία. Επιπλέον, οι προσπάθειες κοινωνικής επιχειρηματικότητας βελτιώνουν την κοινωνική συνοχή, η οποία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο τόσο πολιτισμικά όσο και οικονομικά, δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και ενισχύουν την παραγωγικότητα. Τα μέτρα που στοχεύουν στην αξιοποίηση των προσπαθειών της κοινωνικής επιχειρηματικότητας μπορούν να επιφέρουν σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Αυτά τα οφέλη μπορούν να επιτευχθούν μέσα από την αύξηση της επιρροής και της καινοτομίας, την αύξηση των επιχειρηματικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, και τη βελτίωση της αγοράς εργασίας, σε μια εποχή που υπάρχει προβληματισμός σχετικά με τις κοινωνικές αλλαγές και την οικονομική επιρροή, δεδομένου ότι οι γυναίκες πρόσφυγες έχουν περιορισμένη πρόσβαση στην γνώση σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία μιας επιχείρησης.

Το πρόγραμμα ARISE περιλαμβάνει ένα ανεπίσημο πρόγραμμα εκπαίδευσης που χωρίζεται σε τρία μέρη:

- ❖ Ενότητα 1: 5 Εργαστήρια για την ανάπτυξη ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων
- ❖ Ενότητα 2: 10 Εργαστήρια σχετικά με την επιχειρηματική εκπαίδευση, την κουλτούρα των επιχειρήσεων και την επιχειρηματική αγωγή του πολίτη
- ❖ Ενότητα 3: «Μάθηση μέσα από την πράξη»

Σε αυτή την πολύ καθορισμένη μεθοδολογία, οι συμμετέχοντες λαμβάνουν πρωταγωνιστικό ρόλο, αποκτώντας έτσι άμεση γνώση, καθώς προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα και η γλώσσα της χώρας δεν είναι η μητρική τους. Η συνεργατική εκμάθηση έχει αποδειχτεί ότι είναι μια πολύ αποτελεσματική πρακτική (Edvantia, 2007, σελ. 90). Επιπλέον, η ομαδική συζήτηση είναι μια εκπαιδευτική μέθοδος που μπορεί να φανεί αποτελεσματική, καθώς μπορεί να προωθήσει την αμφισβήτηση, την εκμάθηση και την ανεκτικότητα. Οι καθηγητές των κοινωνικών επιστημών καλούνται να δώσουν στους μαθητές να καταλάβουν τι περιλαμβάνει η έννοια της δημοκρατίας και να αποδεχτούν ότι οι διαφορετικές γνώμες και απόψεις αποτελούν βασικό παράγοντα της δημοκρατίας (McMurray, 2007, σελ 49). Ο McMurray αναφέρει «η ουσιαστική συζήτηση θα πρέπει να προωθηθεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ότι η μάθηση πραγματοποιείται, ότι οι πεπειθήσεις τεκμηριώνονται με αποδεικτικά στοιχεία και ότι οι απόψεις των μειονοτήτων προστατεύονται » (σελ. 49).

Οι μεθοδολογίες που προσεγγίζονται είναι οι εξής:

- i. Ανεπίσημη εκμάθηση που προσαρμόζεται στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου και η οποία εφαρμόζεται με συμμετοχικό τρόπο
- ii. Ευέλικτος τρόπος εκμάθησης
- iii. Δημιουργική σκέψη → πώς να βρεθούν καινοτόμες λύσεις για προβλήματα μέσα από δραστηριότητες παραγωγής ιδεών
- iv. Βιωματική εκμάθηση → εξετάζουμε ποιες είναι οι πιθανές ευκαιρίες που έχει μια γυναίκα πρόσφυγας για να αποκτήσει δουλειά και εισόδημα
- v. Συνεργατική μάθηση → η χρήση ολιστικών προσεγγίσεων προς την επιχειρηματικότητα και την οικονομική συμμετοχή των γυναικών προσφύγων μέσα από την ομαδική εργασία, την υποστήριξη και ανταλλαγή εμπειριών
- vi. Αμοιβαία μάθηση → το να μαθαίνει ο ένας από τον άλλο και από τα πρότυπα άλλων προσφύγων. Αυτού του τύπου η μάθηση μπορεί να εμπλουτιστεί από επισκέψεις σε επιτυχημένες κοινωνικές υπηρεσίες και συνεταιρισμούς καθώς, μέσα από συναντήσεις με επιτυχημένους πρόσφυγες επιχειρηματίες, καθώς και με τη υιοθέτηση καλών πρακτικών και εμπειριών μέσα από ένα ανεπίσημο δίκτυο
- vii. Διαπολιτισμική μάθηση → ανάμεσα στους πρόσφυγες και τις κοινότητες υποδοχής. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί προσκαλώντας την τοπική κοινωνία στα δρώμενα που οργανώνονται από τους πρόσφυγες.
- viii. Η προσέγγιση του Τριπλού Μοντέλου για τον Επιχειρηματικό Σχεδιασμό θα καθοδηγήσει τους εκπαιδευόμενους στον κύκλο της ανακάλυψης (σχηματισμός ιδεών, κατανόηση, αναζήτηση, παρατήρηση και έρευνα), στον κύκλο του σχεδιασμού και της εφαρμογής (διαχείριση προγράμματος), και στον κύκλο της δημιουργίας πρωτοτύπων (πείραμα και μελέτη)
- ix. Διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων → εργαλεία κατάρτισης σχεδίου, κανάλια και πηγές προκειμένου να εξασφαλισθεί η μέγιστη δυνατή ορατότητα σε ένα μεγάλο εύρος εταίρων.

Ο εκπαιδευτής θα δημιουργήσει διάφορες συνθήκες για να μελετήσει τα ζητήματα της επιχειρηματικότητας, έτσι ώστε να μπορούν οι εκπαιδευόμενοι να θέσουν ερωτήσεις, να διατυπώσουν τις απόψεις τους, να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για να επιτύχουν τους προσωπικούς και συλλογικούς σκοπούς τους, να εργαστούν με εναλλακτικούς τρόπους και να αξιολογήσουν τη συμμετοχή τους.

Συμπεράσματα από το πρόγραμμα

Εφαρμογή 20 τοπικών εργαστηρίων, των οποίων τα σημεία δράσης θα είναι:

- ✓ Να ενισχύσουν τη δικτύωση , τη γνώση, την αμοιβαία ανταλλαγή εμπειριών ανάμεσα στους κοινωνικούς λειτουργούς, στους εκπαιδευτές, στους διαπολιτισμικούς διαμεσολαβητές και στους κύριους ενδιαφερόμενους, με σκοπό να ενισχυθούν οι φορείς που υποστηρίζουν την

ένταξη των γυναικών προσφύγων και την πρόσβασή τους στην εργασία και στην δημιουργία επιχειρηματικών πρωτοβουλιών

- ✓ Να υποστηρίξουν τις γυναίκες πρόσφυγες για να μπορέσουν να ενσωματωθούν καλύτερα στις τοπικές κοινότητες και να αυξήσουν την οικονομική δυναμική τους μέσα από κοινωνικές και επιχειρηματικές δεξιότητες, με έμφαση στην βιομηχανία της εστίασης
- ✓ Να προωθήσουν τις κοινωνικές και επιχειρηματικές δυνατότητες των γυναικών προσφύγων μέσα από την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των σχετικών με την εστίαση γνώσεων και δεξιοτήτων τους. Αυτές οι δεξιότητες μπορούν να προσφέρουν πολλές ευκαιρίες για κερδοφόρες δραστηριότητες.
- ✓ Να ενισχύσουν την ανάπτυξη και την εφαρμογή οικονομικά βιώσιμων καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών που σχετίζονται με την εστίαση, ως μέσο για να προωθηθεί η αμοιβαία εκμάθηση ανάμεσα στον πολιτισμό των γυναικών προσφύγων και τον πολιτισμό της κοινότητας υποδοχής
- ✓ Να γίνει αμοιβαία ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών ανάμεσα στις χώρες που συμμετέχουν, με τη συμμετοχή επιτυχημένων προσφύγων επιχειρηματιών, με σκοπό να προωθηθεί η πληροφόρηση σχετικά με τις κοινωνικές υπηρεσίες και τους συνεταιρισμούς ως αποτελεσματικά μέσα που θα στηρίξουν την ενσωμάτωση των γυναικών προσφύγων και θα διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας
- ✓ Να ενισχύσουν τον διαπολιτισμικό διάλογο και την ιδέα της υποδοχής των προσφύγων από τις συμμετέχουσες χώρες, με σκοπό να μειώσουν τον κοινωνικό αποκλεισμό των προσφύγων και να συμβάλλουν στην καλύτερη ένταξή τους.

Οι στόχοι του προγράμματος Arise

- ✚ Να ενθαρρύνει, να εκπαιδεύσει και να στρέψει τις γυναίκες πρόσφυγες προς την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
- ✚ Να βοηθήσει τις γυναίκες να προσαρμοστούν μέσα από τις εκπαιδευτικές και εργασιακές πρακτικές ενσωμάτωσης
- ✚ Να στηρίξει τις γυναίκες πρόσφυγες, μέσα από εργαστήρια, με σκοπό της καλύτερη ενσωμάτωσή τους στις τοπικές κοινότητες και να ενισχύσει την οικονομική τους δύναμη, μέσα από την ανάπτυξη κοινωνικών και επιχειρηματικών δεξιοτήτων, με έμφαση στη βιομηχανία της εστίασης
- ✚ Να προωθήσει τις κοινωνικές και επιχειρηματικές ικανότητες των προσφύγων γυναικών μέσα από την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους που σχετίζονται με την εστίαση, και οι οποίες τους δίνουν ευκαιρίες για ανάπτυξη κερδοφόρων δραστηριοτήτων
- ✚ Να ενισχύσουν την ανάπτυξη και την εφαρμογή οικονομικά βιώσιμων καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών, σχετικών με την εστίαση, ως μέσο για την αμοιβαία εκμάθηση. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση τόσο του πολιτισμού των προσφύγων γυναικών όσο και του πολιτισμού των κοινοτήτων υποδοχής.

Γενικά εργαλεία και εκπαιδευτικές δραστηριότητες στα Εργαστήρια

Πριν ξεκινήσουμε να παρουσιάζουμε το κάθε Εργαστήριο ξεχωριστά, θα ήταν χρήσιμο να αναφέρουμε μερικά χρήσιμα εργαλεία και εκπαιδευτικές μεθόδους, που έχουν ως σκοπό όχι μόνο να βοηθήσουν τους εκπαιδευτές, αλλά και να κάνουν όλους όσους συμμετέχουν στα εργαστήρια, να αναδείξουν τον καλύτερό τους εαυτό.

Για παράδειγμα, η εκπαίδευση σε κάθε Εργαστήριο θα ήταν καλό να είναι διαφορετική, προκειμένου να προσαρμόζεται στις διαφορετικές ανάγκες και προτιμήσεις κάθε συμμετέχοντα. Μερικοί άνθρωποι μαθαίνουν ευκολότερα όταν βρίσκονται σε μια ομάδα, ενώ κάποιοι άλλοι μόνοι τους. Σε μερικούς κινείται το ενδιαφέρον μέσα από τα παιχνίδια, ενώ άλλοι προτιμούν τις ιστορίες. Δεδομένου ότι όλοι οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί στον τρόπο που μαθαίνουν, ίσως ο μεγάλος αριθμός διαφορετικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, είναι ο καλύτερος τρόπος για να συμμετέχουν όλοι στην εκπαίδευση, για να γίνει αυτή διασκεδαστική και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά της.

Η αλλαγή από την ατομική στην ομαδική εκπαίδευση αποτελεί πάντα έναν αποτελεσματικό τρόπο για να καλυφθούν όλες οι διαφορετικές προτιμήσεις. Η ατομική εκπαίδευση μπορεί να ωφελήσει στην ανάπτυξη μιας αίσθησης ανεξαρτησίας και στην αύξηση της αυτοπεποίθησης του ατόμου, ενώ από την άλλη η ομαδική εκπαίδευση είναι πολύ σημαντική για να μπορέσει να καλλιεργηθεί η συνεργασία και για να δοθεί ο απαραίτητος χώρος σε κάθε άτομο να εκφράσει τις ιδέες και τις απόψεις του.

Μια άλλη πρόκληση με την οποία μπορεί να έρθουμε αντιμέτωποι κατά τη διάρκεια των Εργαστηρίων, είναι η περιορισμένη συμμετοχή των ατόμων. Υπάρχουν πολλές μέθοδοι που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να εξασφαλίσουμε ότι οι συμμετέχοντες διατηρούν το ενδιαφέρον τους και συμμετέχουν ενεργά καθ' όλη τη διάρκεια των εργαστηρίων. Για παράδειγμα, εάν ο εκπαιδευτής είναι το μοναδικό άτομο που μιλάει, όλα τα υπόλοιπα άτομα μπορεί να βαρεθούν. Μέσα από τις ερωτήσεις που θέτει ο εκπαιδευτής δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις γνώσεις τους, πράγμα που είναι πολύ σημαντικό στην εκπαίδευση ενηλίκων. Ωστόσο, το πιο σημαντικό είναι να μην τίθενται ερωτήσεις που μπορούν να απαντηθούν με ένα απλό να ή όχι, αλλά ερωτήσεις που μπορούν να πυροδοτήσουν τη συζήτηση και να ωθήσουν τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις απόψεις τους. Επιπλέον, οι εκπαιδευτές μπορούν να ζητήσουν από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν πραγματικές εμπειρίες από τη ζωή τους, οι οποίες σχετίζονται με συγκεκριμένα θέματα ενός Εργαστηρίου, έτσι ώστε να κινήσουν το ενδιαφέρον τους και να τους κάνουν να ανοιχτούν.

Εκτός από τη συζήτηση κατά τη διάρκεια των Εργαστηρίων, το ενδιαφέρον των ατόμων μπορεί να κινηθεί και μέσα από παιχνίδια, τα οποία αποτελούν μια διαδραστική μέθοδο εκμάθησης. Τα παιχνίδια συχνά προσφέρουν ενέργεια και αποτελούν τη βάση για περαιτέρω σκέψη. Συχνά,

μπορούμε να μάθουμε κάτι καλύτερα εάν χρησιμοποιήσουμε το σώμα μας. Επιπλέον, τα παιχνίδια βοηθούν στο να γίνει το θέμα λίγο πιο συγκεκριμένο, διασκεδαστικό και εύκολο να το θυμάται κανείς. Εάν τα άτομα φαίνονται να νυστάζουν ή να βαριούνται, τότε είναι η κατάλληλη στιγμή για ένα παιχνίδι!

Επιπλέον, ο συλλογισμός που έχει ως αφετηρία την εμπειρία, είναι πολύ σημαντικός όταν μιλάμε για εκπαίδευση ενηλίκων. Το κλειδί για να προωθήσουμε τους αποτελεσματικούς συλλογισμούς είναι να εστιάσουμε στις προσωπικές εμπειρίες και σκέψεις, επιτρέποντας στα άτομα να εκφραστούν ελεύθερα, σε ένα ανοιχτό και δεκτικό περιβάλλον. Βασική όμως προϋπόθεση για να μπορέσουν τα άτομα να μοιραστούν τις προσωπικές τους ιστορίες με την υπόλοιπη ομάδα, είναι να έχουν αποκτήσει ένα αίσθημα εμπιστοσύνης προς αυτή, καθώς δεν είναι εύκολο για τον καθένα να ανοιχτεί σε άτομα που δε γνωρίζει.

Κλείνοντας, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα Εργαστήρια αποτελούν μια μορφή εκπαιδευτικών μαθημάτων. Για αυτό το λόγο είναι σημαντικό να ενσωματώσουμε μερικά χαρακτηριστικά των κλασικών μαθημάτων που λαμβάνουν χώρα μέσα στην τάξη. Για παράδειγμα, ένας πίνακας παρουσιάσεων είναι σίγουρα ένας καλός τρόπος για να κεντρίσουμε την προσοχή των ατόμων και να σημειώσουμε ή να σχεδιάσουμε κάτι που είναι σημαντικό. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εξηγήσουμε κάτι αλλά και για να καλέσουμε κάποιον να ανέβει στον πίνακα για να λύσει κάποια άσκηση, ενώ η υπόλοιπη τάξη θα παρακολουθεί. Γενικά, βοηθά το να γίνουν τα Εργαστήρια πιο διαδραστικά, πράγμα που είναι πολύ σημαντικό για να επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Και φυσικά δεν πρέπει να ξεχνάμε τα διαλείμματα! Όταν δούμε ότι τα άτομα χάνουν την ενέργειά τους, τότε τους αφήνουμε να κάνουν ένα μικρό διάλειμμα για να ξεπιαστούν και να πιούν λίγο νερό ή να φάνε κάτι. Μετά από το διάλειμμα, μπορούν να επιστρέψουν στην τάξη με ολοκαίνουργια αναζωογονημένη διάθεση.

Ενότητα 1: Ανάπτυξη Ατομικών και Κοινωνικών Δεξιοτήτων

Σε αυτή την Ενότητα, θα λάβουν χώρα πέντε Εργαστήρια τα οποία θα εστιάσουν στην ανάπτυξη των ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, οι οποίες είναι απαραίτητες για τους επιχειρηματίες. Αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την δημιουργική σκέψη, την ηγετική ικανότητα, την ομαδική εργασία, τη διαχείριση του χρόνου και των εργασιών, το αίσθημα της πρωτοβουλίας και της επιχειρηματικότητας, την ικανότητα αποφυγής του κινδύνου, τις επικοινωνιακές δεξιότητες, την χαρτογράφηση της αξίας, την μετατροπή των προβλημάτων σε προκλήσεις κτλ.

1^ο Εργαστήριο : Καλωσόρισμα

Το 1^ο Εργαστήριο στα πλαίσια της εκπαίδευσης, δίνει τη δυνατότητα σε όλους να γνωριστούν μεταξύ τους και να παρουσιαστούν. Μετά το καλωσόρισμα και την παρουσίαση του προγράμματος ARISE, δηλαδή της παρουσίασης των στόχων και των μεθόδων από τον διευθυντή προγράμματος ή από τον εκπαιδευτή, οι συμμετέχοντες θα ενημερωθούν ξεχωριστά για τα Εργαστήρια.

Ο βασικός στόχος τους 1^{ου} Εργαστηρίου, είναι να θέσει τα θεμέλια για τη δημιουργία ενός καλού χώρου εκμάθησης. Οι συμμετέχοντες θα έχουν επίσης τη δυνατότητα να χαιρετήσουν την υπόλοιπη ομάδα και να παρουσιαστούν σε αυτή.

Στο τέλος της πρώτης συνάντησης, η ομάδα θα θέσει τους στόχους της και τους κανόνες λειτουργίας και θα εκτιμήσει την προσωπική και ομαδική εξέλιξη που θα επιθυμούσε να έχει μετά το πέρας του προγράμματος.

2^ο Εργαστήριο : Δραστηριότητες για σπάσιμο του πάγου

Το 2^ο Εργαστήριο θα εστιάσει στις δραστηριότητες για το σπάσιμο του πάγου και στην ανάπτυξη του αισθήματος της εμπιστοσύνης. Δεδομένου ότι πολλά από τα Εργαστήρια που θα ακολουθήσουν απαιτούν από τα άτομα να συλλογιστούν και να εκφράσουν τις απόψεις και τις προσωπικές εμπειρίες τους, είναι σημαντικό να νιώσουν άνετα μέσα στην ομάδα για να μπορέσουν να ανοιχτούν. Αυτό δεν είναι κάτι εύκολο, ειδικά για του ενήλικες. Η οικοδόμηση της εμπιστοσύνης μέσα από απλές δραστηριότητες και παιχνίδια είναι μια χρονοβόρα διαδικασία, η οποία πρέπει να ξεκινήσει από τα πρώτα κιόλας στάδια των Εργαστηρίων.

Μια καλή ιδέα θα ήταν οι συμμετέχοντες να θέσουν τους στόχους και τις φιλοδοξίες τους αναφορικά με τα Εργαστήρια, αλλά και τους τρόπους αξιολόγησης της προόδου τους. Μπορεί να τους ζητηθεί να γράψουν σε ένα χαρτί τους λόγους που τους ώθησαν να συμμετάσχουν σε αυτή την ομάδα, αλλά και τις σκέψεις και τα σχέδια που έχουν για μετά το πέρας του προγράμματος. Στο τελευταίο Εργαστήριο, θα ήταν καλό να κοιτάξουν ξανά αυτό το χαρτί και να συγκρίνουν τις προσδοκίες που είχαν στην αρχή για αυτά τα Εργαστήρια με το τι πραγματικά κέρδισαν από αυτά.

3^ο Εργαστήριο : Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων

Το επόμενο Εργαστήριο θα καλύψει το ζήτημα της προσωπικής ανάπτυξης των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των ατόμων, τόσο ως μέλη μια ομάδας όσο και ως μεμονωμένα άτομα.

Οι συμμετέχοντες θα γνωρίσουν μερικές βασικές επικοινωνιακές δεξιότητες, οι οποίες είναι σημαντικές για τους επιχειρηματίες, και οι οποίες θα τους βοηθήσουν να αναπτύξουν την ικανότητά

τους να κατανοούν και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών. Με τη χρήση των επικοινωνιακών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων, οι συμμετέχοντες θα μπορέσουν να δημιουργήσουν μια σχέση εμπιστοσύνης με τα άτομα των επιχειρήσεων, να προωθήσουν αποτελεσματικά τα προϊόντα τους σε συζητήσεις πρόσωπο με πρόσωπο και να αντιμετωπίσουν, σε ένα βαθμό, την γραφειοκρατία της νομοθεσίας της χώρας και των δημοσίων υπηρεσιών.

Πιο συγκεκριμένα, αυτό το Εργαστήριο θα εστιάσει:

- στις βασικές επικοινωνιακές δεξιότητες
- στην ικανότητα να ακούει κανείς και να καταλαβαίνει τον πελάτη
- στην επικοινωνία τύπου EPIC¹ (Συμμετοχή, Πρόβλημα, Πληροφόρηση, Πρόσκληση για δράση)
- στην καλλιέργεια των διαπροσωπικών δεξιοτήτων

Πίνακας 1: Μαθησιακά Αποτελέσματα από το 3^ο Εργαστήριο: Ανάπτυξη Επικοινωνιακών Δεξιοτήτων

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση της σημασίας της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης στον επιχειρηματικό κλάδο
Γνώσεις	Χρήση των επικοινωνιακών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων για την προσέλκυση πελατών και την βελτίωση της επιχείρησης
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> - Να ακούει κανείς και να καταλαβαίνει τους άλλους - Να μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα - Να επικοινωνεί με τους πελάτες να κερδίζει την εμπιστοσύνη τους - Να ενημερώνει επιτυχώς τους πελάτες και τους συνεργάτες σχετικά με τα προϊόντα/ υπηρεσίες που παρέχει και τις ανάγκες που μπορούν να καλύψουν - Να είναι ειλικρινής και ευθύς στην καθημερινή επικοινωνία
Ικανότητα	Να επικοινωνεί κανείς επαρκώς με τους πελάτες και τα μέλη των επιχειρήσεων (π.χ. πάροχοι, συνεργάτες, ανταγωνιστές κτλ.)

4^ο Εργαστήριο: Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

Σε αυτό το Εργαστήριο οι συμμετέχοντες θα μάθουν τη σημασία που έχουν ορισμένες βασικές κοινωνικές δεξιότητες για τη διοίκηση μιας επιχείρησης. Μέσα από τις δραστηριότητες και τα παιχνίδια, τα άτομα θα κληθούν να πιστέψουν στους εαυτούς τους, στις ικανότητες και στις δυνατότητές τους. Με την υιοθέτηση μιας προσέγγισης «Ο εαυτός μου είναι φίλος μου», οι

¹ ΣτΜ: (Engage, Problem, Inform, Call to action)

εκπαιδευόμενοι θα μάθουν να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται τις αδυναμίες τους και να τις μετατρέπουν σε μοναδικά χαρακτηριστικά, που τους διαφοροποιούν από τους υπόλοιπους.

Το περιεχόμενο του Εργαστηρίου θα συμπεριλαμβάνει τα εξής:

- Βασικές κοινωνικές δεξιότητες
- Οικοδόμηση εμπιστοσύνης του ατόμου στον εαυτό του
- Αναγνώριση των αδυναμιών και μετατροπή τους σε δυνατά σημεία
- Υιοθέτηση θετικών στάσεων : αποκόμιση θετικών στοιχείων από τα αρνητικά

Πίνακας 2: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 4^{ου} Εργαστηρίου : Ανάπτυξη Κοινωνικών Δεξιοτήτων

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση της σημασίας των κοινωνικών δεξιοτήτων για τους επιχειρηματίες
Γνώσεις	Εκμετάλλευση και χρήση των βασικών κοινωνικών δεξιοτήτων σε καθημερινές επιχειρηματικές συζητήσεις
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> - Απόκτηση βασικών κοινωνικών δεξιοτήτων για επιχειρηματίες - Ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και της υιοθέτησης κινήτρων - Μετατροπή των αδυναμιών και των αρνητικών στοιχείων σε δυνατά, θετικά σημεία
Ικανότητα	Χρήση των προσωπικών κοινωνικών δεξιοτήτων για τη διαχείριση μια επιτυχημένης επιχείρησης

5^ο Εργαστήριο : Αποφασιστικότητα για την επιχείρηση

Στο τελευταίο Εργαστήριο της πρώτης Ενότητας, οι συμμετέχοντες θα αρχίσουν να μπαίνουν σε πιο βαθιά νερά, αναφορικά με τις επιχειρήσεις. Αν και η δημιουργία μια επιχείρησης είναι κάτι πολύ σημαντικό, η αποφασιστικότητα είναι ένα πολύ ξεχωριστό ζήτημα, στο οποίο πρέπει να απευθυνθούμε εξ αρχής, έτσι ώστε τα άτομα να είναι όσο γίνεται πιο προετοιμασμένα όταν ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση.

Κατά τη διάρκεια αυτού του Εργαστηρίου, οι συμμετέχοντες θα έρθουν αντιμέτωποι με ορισμένες βασικές πτυχές τις οποίες πρέπει να διαχειριστούν, προκειμένου να διατηρήσουν μια επιχείρηση, και οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν αστάθεια και αβεβαιότητα, εάν δεν αντιμετωπιστούν σωστά. Για να συμμετάσχουν όλα τα άτομα, θα ήταν χρήσιμο να χωριστούν σε μικρές ομάδες και να πραγματοποιήσουν ορισμένες δραστηριότητες. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να τους ανατεθεί ένα σενάριο κατά το οποίο ακούν τυχαία ένα κακό σχόλιο για την επιχείρησή τους και να τους ζητηθεί να δηλώσουν πως θα απαντούσαν σε αυτό ή πως θα διαχειρίζονταν την κατάσταση. Με αυτό τον τρόπο, θα μπορέσουν τα άτομα να αφομοιώσουν καλύτερα τις κατάλληλες θεωρητικές γνώσεις και να τις εφαρμόσουν και στην πράξη όποτε αυτό χρειαστεί.

Τα θέματα που θα καλυφθούν στο 5^ο Εργαστήριο είναι τα εξής:

- Η κατανόηση της αστάθειας και η ανάγκη της αποφασιστικότητας όσον αφορά στην επιχείρηση
- Η διαχείριση του άγχους
- Η διαχείριση του χρόνου
 - Σημασία στο χρόνο
 - Ισορροπία ανάμεσα στο προσωπικό χρόνο και στον χρόνο που διαθέτει κανείς για την επιχείρηση
- Διαχείριση του Φόβου και του Κινδύνου
 - Λήψη ρίσκων
 - Ανεπτυγμένα κίνητρα και ηγετική ικανότητα στη διαχείριση φόβου και κινδύνου
- Συναισθηματική Νοημοσύνη
- Διαχείριση συγκρούσεων : διαπραγμάτευση και έμφαση στη νίκη

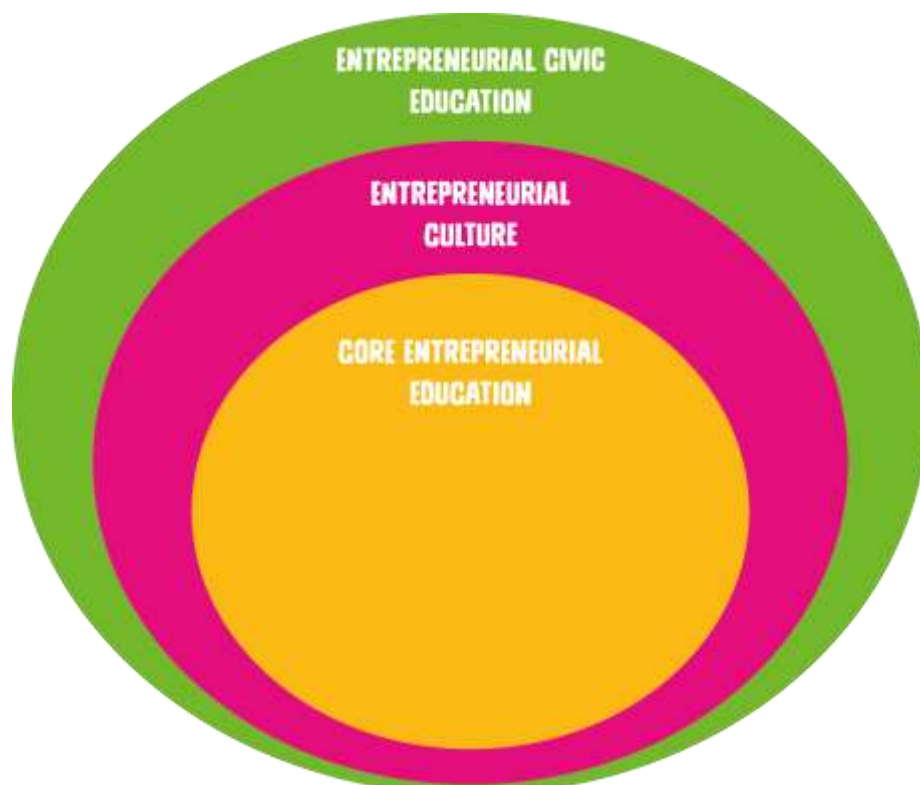
*Πίνακας 3: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 5^{ου} Εργαστηρίου
: Αποφασιστικότητα για την Επιχείρηση*

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση της σημασίας της αποφασιστικότητας αναφορικά με την επιχείρηση και των διαφόρων ζητημάτων που πρέπει να διαχειριστούμε για να την επιτύχουμε
Γνώσεις	<ul style="list-style-type: none"> - Επιτυχημένη διαχείριση <ul style="list-style-type: none"> • του άγχους • του χρόνου • του φόβου και των κινδύνων • του συναισθήματος • των συγκρούσεων
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζει τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία μια επιχείρησης - Να γνωρίζει πώς να διαχειριστεί τους παράγοντες που μπορούν να επιφέρουν αστάθεια
Ικανότητα	Επιτυχημένη διατήρηση της επιχείρησης

Ενότητα 2: Επιχειρηματική Εκπαίδευση, Κουλτούρα των Επιχειρήσεων και Επιχειρηματική Αγωγή του πολίτη

Αυτή η Ενότητα αποτελείται από 10 Εργαστήρια που εστιάζουν στον πυρήνα της επιχειρηματικής εκπαίδευσης, της κουλτούρας των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικής αγωγής του πολίτη. Τα Εργαστήρια αυτά θα εφαρμοστούν με βάση το Τριπλό Μοντέλο για την Επιχειρηματική Εκπαίδευση, δηλαδή:

- i. Κουλτούρα των επιχειρήσεων: προώθηση της επιχειρηματικής σκέψης, της ανοιχτής σκέψης, της λήψης ρίσκων, του καθορισμού στόχων, της κουλτούρας της βιωσιμότητας. Παραδείγματα καινοτόμων οικονομικά βιώσιμων μοντέλων επιχειρήσεων και συνεταιρισμών που είναι σχετικοί με την εστίαση (pop – up εστιατόρια και σπίτια –εστιατόρια, καντίνες, δίκτυα κοινωνικής εστίασης, μαθήματα μαγειρικής, αγορές τροφίμων, συνεταιρισμοί φροντίδας για παιδιά, επιχειρήσεις άμεσης πώλησης)
- ii. Βασική επιχειρηματική εκπαίδευση: πίνακες ιδεών, αναλύσεις τύπου SWOT, δημιουργία χαρτών εταιρικών σχέσεων, βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, καινοτόμα διαγράμματα ροών
- iii. Επιχειρηματική αγωγή του πολίτη: βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, πρακτικά εργαλεία για την προώθηση και την στήριξη κοινωνικών καινοτομιών, ανάπτυξη νέων τρόπων διαμοιρασμού αρμοδιοτήτων, υπηκοότητα, δικτύωση και συνεργασίες που μπορούν να φανούν χρήσιμες σε ένα άτομο, σε μια κοινότητα και στο περιβάλλον.

1^ο Εργαστήριο : Εισαγωγή

Το 1^ο Εργαστήριο σε αυτή την Ενότητα, αποτελεί μια εισαγωγή στην βασική ορολογία και στις έννοιες της επιχειρηματικότητας. Οι συμμετέχοντες θα έρθουν για πρώτη φορά σε επαφή με την επιχειρηματική εκπαίδευση, με την κουλτούρα των επιχειρήσεων και με την επιχειρηματική αγωγή του πολίτη και θα αποκτήσουν μια γενική ιδέα για τα διαφορετικά είδη επιχειρήσεων, καθώς και για τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τους.

Θα ήταν χρήσιμο να συσχετιστούν οι επιχειρηματικοί όροι με συμβατικές έννοιες, με τις οποίες τα άτομα είναι πιο εξοικειωμένα. Για παράδειγμα, μια συνηθισμένη αλλά εύκολα κατανοητή μεταφορά είναι αυτή που παρουσιάζει μια επιχείρηση και τα επιμέρους στοιχεία της ως ένα δέντρο με κλαδιά. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να οπτικοποιήσουν τον όρο και να τον έχουν στο μυαλό τους όποτε χρειάζεται.

Πιο συγκεκριμένα, το 1^ο Εργαστήριο θα εστιάσει στα εξής:

- στην επιχειρηματική εκπαίδευση : η εκπαίδευση για, σχετικά και μέσα από την επιχειρηματικότητα
- στην κατανόηση της κουλτούρας των επιχειρήσεων
- στην επιχειρηματική αγωγή του πολίτη
- στις επιχειρήσεις και στους επιχειρηματίες: διαφορετικά είδη και έννοιες
- στις βασικές επιχειρηματικές ικανότητες

Πίνακας 4: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 1^{ου} Εργαστηρίου : Εισαγωγή

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση της βασικής ορολογίας των επιχειρήσεων και των επιχειρηματικών ικανοτήτων
Γνώσεις	Εξοικείωση με τις έννοιες της επιχειρηματικότητας και της κουλτούρας των επιχειρήσεων, και κατανόηση των βασικών επιχειρηματικών όρων
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> - Διάκριση ανάμεσα στα διαφορετικά είδη επιχειρήσεων - Αναγνώριση των βασικών ικανοτήτων που πρέπει να έχουν οι επιχειρηματίες
Ικανότητα	Συσχετισμός των βασικών θεωρητικών εννοιών με τις πρακτικές διαστάσεις της λειτουργίας μιας επιχείρησης

2^ο Εργαστήριο: Επιχειρηματικό Σχέδιο

Σε αυτό το Εργαστήριο οι εκπαιδευόμενοι θα μάθουν για τις βασικές ιδέες που διέπουν την ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου, και έπειτα θα τους ζητηθεί να σχεδιάσουν το δικό τους σχέδιο για τις μελλοντικές επιχειρήσεις τους. Ίσως και να είναι δύσκολο για τα άτομα να συνθέσουν ένα πλήρως λειτουργικό σχέδιο σε ένα τόσο πρώιμο στάδιο της εκπαίδευσής τους. Ωστόσο, αυτή η πρώτη τους απόπειρα θα χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς για το τελευταίο Εργαστήριο, έτσι ώστε να

αξιολογηθεί η πρόοδος που έκαναν τα άτομα κατά της διάρκεια της εκπαίδευσης, οι επιπλέον γνώσεις που απέκτησαν και οι διαφορετικές ιδέες που απέκτησαν μέχρι τότε.

Το Εργαστήριο αυτό θα αναφέρει κυρίως:

- τι είναι ένα επιχειρηματικό σχέδιο
- πόσο αναγκαίο είναι ένα επιχειρηματικό σχέδιο
- ποια τα βασικά συστατικά ενός επιχειρηματικού σχεδίου (προϊόν, αγορά, τεχνικοί παράγοντες, υποδομή, οικονομική ανάλυση).

Πίνακας 5: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 2^{ου} Εργαστηρίου: Επιχειρηματικό Σχέδιο

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση της έννοιας του επιχειρηματικού σχεδίου και των συστατικών του
Γνώσεις	Κατανόηση της σημασίας του επιχειρηματικού σχεδίου και γνώσεις για το πώς μπορεί να το αναπτύξει κανείς
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάλυση των αναγκών της αγοράς και των πιθανών ευκαιριών - Αναγνώριση και χρήση του συγκριτικού πλεονεκτήματος - Σαφής καθορισμός των βασικών συστατικών ενός επιχειρηματικού σχεδίου
Ικανότητα	Ανάπτυξη και εφαρμογή ενός πλήρους και λειτουργικού επιχειρηματικού σχεδίου

3^ο Εργαστήριο: Οικονομική Εκπαίδευση

Το συγκεκριμένο Εργαστήριο είναι πολύ σημαντικό, καθώς η ίδρυση και η διαχείριση μιας επιχείρησης αποτελούν εξ ορισμού οικονομικές πρωτοβουλίες. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με βασικούς οικονομικούς όρους και έννοιες και να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αυτή τη γνώση για να λάβουν τις πιο σωστές οικονομικές αποφάσεις για τις επιχειρήσεις τους.

Δεδομένου ότι το περιεχόμενο αυτού του Εργαστηρίου μπορεί να είναι πολύ θεωρητικό για ορισμένους, συνιστάται να χρησιμοποιηθούν ορισμένες πρακτικές ασκήσεις και δραστηριότητες που να προωθούν τη σκέψη. Οι συμμετέχοντες πρέπει να κληθούν να συμμετάσχουν ενεργά, να διατυπώσουν τα σχόλια ή τις ερωτήσεις τους και να μοιραστούν τις προσωπικές τους εμπειρίες που σχετίζονται με τα ζητήματα που συζητούνται.

Η οικονομική εκπαίδευση μπορεί να αναφέρεται:

- στην διαχείριση των χρημάτων: κέρδος και ζημία
- στην διατήρηση του προϋπολογισμού
- στην δημιουργία ενός σχεδίου αποταμίευσης
- στους οικονομικούς περιορισμούς και τα εμπόδια

- Λήψη Δανείου: διαφορετικά είδη, επιτόκια και επιλογές αποπληρωμής
- Πώληση και αγορά με πίστωση
- Σύγκριση της χρηματοδότησης μέσω δανεισμού ή ιδίων κεφαλαίων

Πίνακας 6: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 3^{ου} Εργαστηρίου: Οικονομική Εκπαίδευση

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Εξοικείωση με τις βασικές οικονομικές πτυχές της διαχείρισης μια μικρής επιχείρησης και αναγνώριση των οικονομικών ασταθειών, των πιθανών περιορισμών και των εμποδίων που μπορεί να προκύψουν
Γνώσεις	<ul style="list-style-type: none"> – Αναγνώριση του κέρδους και της ζημίας – Ικανότητα σωστής διαχείρισης των οικονομικών μιας μικρής επιχείρησης – Εξοικείωση με την ιδέα της αποταμίευσης – Κατανόηση της βασικής ορολογίας σχετικά με τα οικονομικά εμπόδια και εξοικείωση με τη σημασία τους και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην επιχείρηση
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> – Να κατανοεί τις αιτίες που αποφέρουν κέρδη ή προκαλούν ζημία και υπό ποιες συνθήκες – Να αναγνωρίζει τη σχέση ανάμεσα στο κέρδος και την ζημία και πως μπορεί το κέρδος να μετατραπεί σε ζημία και αντίστροφα. – Να βρίσκει νέους τρόπους για να μειωθούν τα έξοδα μέσα από την ιεράρχηση των δαπανών – Να γνωρίζει πως να διατηρεί έναν ισοσκελισμένο προϋπολογισμό – Να αναπτύσσει και να εφαρμόζει ένα σχέδιο αποταμίευσης – Να αποφασίζει πότε υπάρχει ανάγκη λήψης δανείου, και εάν όντως υπάρχει, ποιο προϊόν δανείου είναι το κατάλληλο – Να αναγνωρίζει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης πιστώσεων
Ικανότητα	Η εφαρμογή των γνώσεων και των ικανοτήτων στην διαχείριση μιας οικονομικά βιώσιμης επιχείρησης και η ικανότητα να μπορεί να χειριστεί κανείς τα οικονομικά εμπόδια και τους περιορισμούς, λαμβάνοντας αποφάσεις για το ποιος είναι ο πιο κατάλληλος τρόπος να δράσει κανείς κάτω από ορισμένες συνθήκες

4^ο Εργαστήριο: Αποφυγή Αποτυχίας

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με όλες τις έννοιες που σχετίζονται με την διοίκηση μιας επιχείρησης, μια εκ των οποίων είναι μάλιστα και η πιθανότητα αποτυχίας. Δεδομένου ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι είναι ενήλικες, κάποιος μπορεί να σκεφτεί ότι δεν είναι τόσο δύσκολο να τους διδάξουμε πως μπορούν να αποφύγουν ή να διαχειριστούν την αποτυχία. Ωστόσο, το γεγονός ότι τα άτομα δεν επενδύουν μόνο χρήματα αλλά και προσωπικό χρόνο και πνευματική προσπάθεια,

είναι που καθιστά την εκπαίδευση σχετικά με την αποτυχία, ένα αναπόσπαστο και ευαίσθητο μάλιστα κομμάτι της εκπαίδευσης.

Το Εργαστήριο αυτό θα συμπεριλαμβάνει τα εξής:

- Γιατί αποτυγχάνει μια επιχείρηση;
 - Ανεπαρκής διοίκηση
 - Οικονομικά προβλήματα (κέρδος < δαπάνες, εξάντληση των πόρων πρώτου ή εταιρία γίνει επικερδής, απλήρωτα χρέη)
 - Προσωπικά προβλήματα
 - Άλλοι λόγοι
- Πως να διαχειριστούμε μια πιθανή επιχειρηματική αποτυχία;

Πίνακας 3: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 4^{ου} Εργαστηρίου: Αποφυγή Αποτυχίας

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Αναγνώριση της πιθανής αποτυχίας, αντιμετώπιση των αιτιών της και επιτυχημένη υπέρβαση τους
Γνώσεις	Αναγνώριση των κοινών αιτιών που οδηγούν μια επιχείρηση στην αποτυχία, αλλά και των τρόπων που μπορεί να αποφευχθεί ή/και να ξεπεραστεί η αποτυχία αυτή
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοήσει τους λόγους που μια επιχείρηση μπορεί να αποτύχει - Να αναγνωρίσει τα σήματα κινδύνου μιας πιθανής αποτυχίας - Να αποφύγει αποτελεσματικά την αποτυχία - Να διαχειριστεί την αποτυχία
Ικανότητα	Να είναι το άτομο ικανό να ελαχιστοποιήσει τους πιθανούς οικονομικούς και άλλους κινδύνους, και εάν αυτοί παρουσιαστούν, να μπορέσει να τους ξεπεράσει επιτυχώς

5^ο Εργαστήριο: Ανάλυση τύπου SWOT

Το 5^ο Εργαστήριο αυτής της Ενότητας εστιάζει σε μια συγκεκριμένη μέθοδο η οποία χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων και για την διοίκηση των επιχειρήσεων. Αυτή η μέθοδος ονομάζεται Ανάλυση SWOT. Οι συμμετέχοντες έρχονται σε επαφή με τις βασικές συνιστώσες αυτής της μεθόδου, με σκοπό να εξοικειωθούν με την όλη ιδέα για να μπορέσουν να τη χρησιμοποιήσουν όταν χρειαστεί να πάρουν ορισμένες αποφάσεις για την επιχείρησή τους.

Και σε αυτή την περίπτωση, είναι προτιμότερο να χρησιμοποιηθεί ένας διαδραστικός τρόπος για να παρουσιαστεί το περιεχόμενο του Εργαστηρίου, καθώς πολλά άτομα ενδέχεται να μπερδευτούν ή να βαρεθούν κατά τη διάρκεια παρουσίασης του θεωρητικού μέρους της Ανάλυσης SWOT. Όλα τα άτομα που συμμετέχουν θα πρέπει να ενθαρρύνονται για να συμμετέχουν ενεργά στο Εργαστήριο και να ανταλλάσσουν τις ερωτήσεις και τις απόψεις τους.

Το περιεχόμενο του Εργαστηρίου θα περιλαμβάνει τα εξής:

- Αναγνώριση των παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις και τα σχέδια για μια επιχείρηση
- Αναγνώριση των δυνάμεων και των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών
- Χρήση των αποτελεσμάτων της Ανάλυσης SWOT με σκοπό να ληφθούν αποφάσεις αναφορικά με την επιχείρηση

Πίνακας 8: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 5^{ου} Εργαστηρίου: Ανάλυση τύπου SWOT

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Εξοικείωση με τις βασικές συνιστώσες μια Ανάλυσης SWOT
Γνώσεις	<ul style="list-style-type: none"> – Αναγνώριση των εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν μια απόφαση ή ένα αποτέλεσμα – Χρήση των παραγόντων αυτών κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού μια στρατηγικής ή μιας απόφασης
Δεξιότητες	Ανάλυση των δυνάμεων και αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών που μπορούν να δεχτούν οι ιδέες και τα σχέδια
Ικανότητα	Χρήση της Ανάλυσης SWOT για την ανάπτυξη επιχειρηματικών στρατηγικών

6^ο Εργαστήριο: Νομική και κανονιστική εκπαίδευση

Στις μέρες μας, που κάθε επιχείρηση θεωρείται νομική οντότητα, κάθε επιχειρηματίας οφείλει να διαθέτει βασικές γνώσεις για το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο. Σε αυτό το Εργαστήριο τα άτομα θα μάθουν για μερικά βασικά ζητήματα του δικαίου των επιχειρήσεων και θα αποκτήσουν μια γενική ιδέα σχετικά με τα νομικά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ανάλογα με τις συνθήκες, θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις γραφειοκρατικές διαδικασίες και στις προϋποθέσεις.

Στο 6^ο Εργαστήριο θα αναφερθούν ζητήματα όπως:

- Οι βασικοί όροι του δικαίου των επιχειρήσεων
- Το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις
- Τα νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις ενός ιδιοκτήτη μιας επιχείρησης (φόροι, ασφάλιση, υγεία και ασφάλεια στην εργασία κτλ.)
- Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες (σχετικές αρχές, έγγραφα που απαιτούνται)

Πίνακας 9: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 6^{ου} Εργαστηρίου: Νομική και Κανονιστική Εκπαίδευση

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση του γενικού νομικού και κανονιστικού πλαισίου για την ίδρυση και την διοίκηση μιας επιχείρησης
Γνώσεις	Εξοικείωση με τη βασική νομική ορολογία για τις επιχειρήσεις, τα νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, και τις γραφειοκρατικές διαδικασίες
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> – Ανάπτυξη αισθήματος νομιμότητας – Ικανότητα κατανόησης και συμμόρφωση με τις νομικές υποχρεώσεις – Αναγνώριση των δικαιωμάτων των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών – Κατανόηση και εξοικείωση με τις βασικές γραφειοκρατικές διαδικασίες
Ικανότητα	Επιτυχημένη διαχείριση μιας επιχείρησης που συμμορφώνεται με τους νόμους

7^ο Εργαστήριο: Ευκαιρίες χρηματοδότησης

Το Εργαστήριο αυτό παρέχει στα άτομα τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για να μπορούν να αναγνωρίσουν και να εκμεταλλευτούν τις πιθανές ευκαιρίες χρηματοδότησης. Ακόμα και στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, η εύρεση αξιόπιστων πηγών για χρηματοδότηση, εξαρτάται κυρίως από την εμπειρία και την δικτύωση. Για αυτό το λόγο η πρόσβαση σε ευκαιρίες χρηματοδότησης είναι κάτι παραπάνω από σημαντική για τη διαχείριση μιας οικονομικά βιώσιμης επιχείρησης.

Κατά τη διάρκεια του Εργαστηρίου αυτού, θα καλυφθούν τα εξής ζητήματα:

- Κινητοποίηση πόρων (μηχανισμοί και πάροχοι)
- Ιδία κεφάλαια
- Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα των διαφορετικών πηγών χρηματοδότησης:
 - Ίδιοι πόροι
 - Δώρα και προσφορές
 - Δάνεια
 - Πίστωση
 - Επιχορηγήσεις
- Πρόσβαση σε προγράμματα χρηματοδότησης
- Κοινωνική επιχειρηματικότητα: ευκαιρίες και προκλήσεις

Πίνακας 10: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 7^{ου} Εργαστηρίου: Ευκαιρίες Χρηματοδότησης

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Αναγνώριση της ύπαρξης διαφορετικών ευκαιριών χρηματοδότησης και κατανόηση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων καθεμιάς από αυτές
Γνώσεις	Βασική κατανόηση των εννοιών, των πόρων και των προγραμμάτων χρηματοδότησης
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> – Διαχωρισμός ανάμεσα στις διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης – Αναγνώριση και εκμετάλλευση των ευκαιριών χρηματοδότησης – Ικανότητα πρόσβασης στα προγράμματα χρηματοδότησης – Εξοικείωση με την έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
Ικανότητα	Αναγνώριση των κατάλληλων πηγών χρηματοδότησης και των τρόπων πρόσβασης σε αυτούς, καθώς και των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που αυτές συνεπάγονται

8^ο Εργαστήριο: Μάρκετινγκ

Σε αυτό το Εργαστήριο θα παρουσιαστούν οι βασικοί όροι και τα εργαλεία του μάρκετινγκ. Πρέπει να σημειωθεί ότι στον επιχειρηματικό κόσμο σήμερα, το μάρκετινγκ αποτελεί για τα άτομα μια εξαιρετική ευκαιρία για να προσελκύσουν πελάτες και να κάνουν την επιχείρησή τους πιο κερδοφόρα. Οι μέθοδοι και οι πρακτικές που υπάρχουν σήμερα στον τομέα του μάρκετινγκ είναι άπειροι και μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες κάθε επιχείρησης.

Παρόλα αυτά, η έννοια του μάρκετινγκ μπορεί να φαίνεται πολύ αφηρημένη για πολλούς συμμετέχοντες, για αυτό το λόγο είναι προτιμότερο να χρησιμοποιήσουμε μια μεταφορά ή ένα συσχετισμό που θα βοηθήσει τα άτομα να αφομοιώσουν και να θυμούνται έπειτα τους σχετικούς όρους. Για παράδειγμα, μπορούμε να παρουσιάσουμε την ιδέα «Marketing Flower» εξηγώντας ότι όπως τα φυτά έχουν λουλούδια για να προσελκύουν τα έντομα και να επιβιώνουν, έτσι και οι επιχειρήσεις χρειάζεται να προσελκύουν πελάτες για να παραμείνουν ενεργές.

Το 8^ο Εργαστήριο θα εστιάσει:

- Στους βασικούς όρους των πρακτικών του μάρκετινγκ
- Στα 4 Ps : Product, Price, Place, Promotion²
- Στην Διαδικασία του Μάρκετινγκ: αξιολόγηση των αναγκών και των ελλείψεων της αγοράς
- Επιλογή του κατάλληλου μείγματος μάρκετινγκ

² ΣτΜ: Προϊόν, Τιμή, Τόπος, Προώθηση

Πίνακας 11: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 8^{ου} Εργαστηρίου: Μάρκετινγκ

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση της ιδέας του μάρκετινγκ και της βασικής ορολογίας
Γνώσεις	Εξοικείωση με τα εργαλεία και τις μεθόδους του μάρκετινγκ και ικανότητα εφαρμογής τους στην πράξη
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> – Έρευνα και αξιολόγηση των αναγκών της αγοράς – Χρήση πρακτικών μάρκετινγκ για την προσέλκυση πελατών – Επιλογή ενός μείγματος μάρκετινγκ, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε επιχείρησης
Ικανότητα	Εντοπισμός της πιο κατάλληλης στρατηγικής μάρκετινγκ, με την χρήση των 4 Πι (4 Ps)

9^ο Εργαστήριο: Καλές πρακτικές

Σε αυτό το Εργαστήριο οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν την ευκαιρία να δουν όλα αυτά που έμαθαν να εφαρμόζονται στην πράξη. Θα τους παρουσιάσουμε τις καλές ισχύουσες πρακτικές, παρέχοντάς τους παραδείγματα, αλλά και κάνοντάς τους να πιστέψουν ότι μπορούν να επιτύχουν τα πάντα εάν έχουν ισχυρή θέληση και να κατανοήσουν ότι το θεωρητικό κομμάτι της εκπαίδευσης μπορεί όντως να εφαρμοστεί στην πραγματική ζωή. Επιπλέον, θα τους παρουσιάσουμε ορισμένα βασικά ευρωπαϊκά εργαλεία και δίκτυα γυναικείας επιχειρηματικότητας, τα οποία μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν στις μελλοντικές τους πρωτοβουλίες.

Σε αυτό το προτελευταίο Εργαστήριο αυτή της Ενότητας θα αναφερθούν:

- Παραδείγματα καλών πρακτικών στον τομέα της γυναικείας επιχειρηματικότητας (ανά χώρα που συμμετέχει και γενικότερα)
- Παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων και συνεταιρισμών εστίασης
- Εργαλεία και δίκτυα για της γυναικεία επιχειρηματικότητα
 - Η ευρωπαϊκή on line πλατφόρμα για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα (WEgate)
 - Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα για τις Γυναίκες Επιχειρηματικούς Αγγέλους και για τις Γυναίκες Επιχειρηματίες³
 - Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (WES)

³ The European Community for Women Business Angels and women entrepreneurs

Πίνακας 12: Μαθησιακά Αποτελέσματα του 9^{ου} Εργαστηρίου: Καλές Πρακτικές

Μαθησιακά Αποτελέσματα	Κατανόηση της δυνατότητας διαχείρισης μιας επιχείρησης και εξοικείωση με τα χρήσιμα εργαλεία και τα σχετικά δίκτυα για την επιχειρηματικότητα
Γνώσεις	Απόκτηση μιας πιο πρακτικής προσέγγισης αναφορικά με την ίδρυση και την διαχείριση μιας επιχείρησης
Δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> – Συσχετισμός της θεωρητικής γνώσης με την πρακτική εφαρμογή σε πραγματικές επιχειρήσεις εστίασης – Αναγνώριση των πιθανών ευκαιριών για δικτύωση και ανάπτυξη
Ικανότητα	Να μπορεί το άτομο να προσαρμόζει τα παραδείγματα στα δικά του επιχειρηματικά σχέδια και ιδέες και να εκμεταλλεύεται στο έπακρο τα διαθέσιμα εργαλεία και δίκτυα

10^ο Εργαστήριο: Διαγωνισμός Επιχειρηματικού Σχεδίου

Το τελευταίο αυτό Εργαστήριο της 2^{ης} Ενότητας είναι ένα παιχνίδι ανάμεσα στους συμμετέχοντες, και πιο συγκεκριμένα ένας «Διαγωνισμός Επιχειρηματικού Σχεδίου». Όλα όσα έχει μάθει η ομάδα μέχρι τη στιγμή αυτή, θα εφαρμοστούν σε αυτό το παιχνίδι προσομοίωσης.

Για παράδειγμα, οι εκπαιδευόμενοι θα ξεκινήσουν ένα παιχνίδι ρόλων: θα χωριστούν σε ζευγάρια και σε κάθε ζευγάρι το ένα άτομο θα υποδύεται τον επιχειρηματία που αναζητά χρηματοδότηση και το άλλο άτομο θα υποδύεται έναν διστακτικό τραπεζίτη ο οποίος θα πρέπει να πειστεί για να χρηματοδοτήσει το επιχειρηματικό σχέδιο που του παρουσιάζει ο επιχειρηματίας. Για να είναι το επιχειρηματικό σχέδιο αρκετά καλό για να πείσει τον τραπεζίτη θα πρέπει ο υποτιθέμενος επιχειρηματίας να χρησιμοποιήσει όλες τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απέκτησε κατά τη διάρκεια των Εργαστηρίων, όπως για παράδειγμα να εφαρμόσει μια Ανάλυση SWOT και να εντοπίσει τα πιθανά οικονομικά εμπόδια. Το σχέδιο θα είναι πιο ελκυστικό για χρηματοδότηση από τον τραπεζίτη, εάν περιλαμβάνει μια σταθερή πολιτική μάρκετινγκ, η οποία μπορεί να αναπτυχθεί με βάση τα 4 Πι (4 Ps), όπως αυτά αναλύθηκαν στο 8^ο Εργαστήριο.

Ο σκοπός αυτού του Εργαστηρίου είναι να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες μια πρώτη, σχεδόν πραγματική εμπειρία σχετικά με όλα αυτά με τα οποία θα έρθουν αντιμέτωποι όταν βγουν στον επιχειρηματικό κόσμο. Μπορεί επίσης να τους βοηθήσει να ξεκαθαρίσουν ορισμένες ιδέες ή έννοιες που αναφέρθηκαν κατά της διάρκεια των Εργαστηρίων και να αποσαφηνιστούν ορισμένα σημεία που πιθανώς να τους προκάλεσαν σύγχυση. Ας ελπίσουμε ότι όταν ολοκληρωθούν όλα τα Εργαστήρια αυτής της Ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν αποκτήσει γενικές γνώσεις για όλες σχεδόν τις σημαντικές πτυχές της ίδρυσης και της διοίκησης μιας μικρής επιχείρησης και θα είναι ικανοί να κάνουν τα πρώτα τους βήματα στον επιχειρηματικό κόσμο.

Ενότητα 3: «Μαθαίνοντας μέσα από την πράξη»

Αυτή η Ενότητα αποτελείται από 5 Εργαστήρια, στα οποία συμπεριλαμβάνονται:

- 3 επισκέψεις σε επιχειρήσεις που διοικούνται από πρόσφυγες και/ή συναντήσεις με επιτυχημένους πρόσφυγες επιχειρηματίες
- 2 Εργαστήρια για να οριστικοποιηθούν οι επιχειρηματικές ιδέες που παρουσιάστηκαν στην Ενότητα 2. Επιλογή ιδεών με τη χρήση ενός καμβά επιχειρηματικού μοντέλου, υπό την καθοδήγηση των ειδικών. Αξιολόγηση του πόσο είναι εφικτές οι επιχειρηματικές έννοιες από μια ομάδα εμπειρογνομόνων.

3 Επισκέψεις σε επιχειρήσεις που διοικούνται από πρόσφυγες (3 Εργαστήρια)

Η σημασία της εμπειρίας αυξάνεται σημαντικά. Οι συμμετέχοντες θα μάθουν και πρακτικά πλέον πως μπορούν να ξεκινήσουν και να δημιουργήσουν τη δική τους επιχειρηματική ιδέα. Αυτή η φύση της εκμάθησης και της αποτύπωσης στη μνήμη μέσα από την πράξη είναι γεγονός.

Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι αυτών των επισκέψεων είναι οι εξής:

- ✓ Να προωθηθεί ο διαπολιτισμικός διάλογος ανάμεσα στους πρόσφυγες επιχειρηματίες και στις γυναίκες πρόσφυγες
- ✓ Να προωθηθεί η δικτύωση, η γνώση και η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ τους
- ✓ Να προσφερθούν θετικά κίνητρα στους συμμετέχοντες για να εντάξουν το δικό του σχέδιο που σχετίζεται με την εστίαση στην αγορά εργασίας
- ✓ Να ανταλλάξουν γνώσεις και ιδέες με επιτυχημένες κοινωνικές επιχειρήσεις
- ✓ Να δοθεί η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να πάρουν συμβουλές σχετικά με το επιτυχημένο μάρκετινγκ και για τον τρόπο που μπορούν να δημιουργήσουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες
- ✓ Να δημιουργηθούν, ως αποτέλεσμα αυτών των επισκέψεων, μακροπρόθεσμοι Συνεταιρισμοί που θα στηρίξουν την ενσωμάτωση των γυναικών προσφύγων
- ✓ Να λάβουν συμβουλές και πληροφορίες από τους πελάτες για να διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας

4^ο Εργαστήριο : Από την θεωρία στην πράξη

Σε αυτό το προτελευταίο Εργαστήριο της Εκπαίδευσης θα ξεκινήσει το «επιχειρηματικό ταξίδι». Οι συμμετέχοντες θα κατανοήσουν ότι τα Εργαστήρια αυτά είναι απλά ένα βήμα στο μακρύ ταξίδι προς την διοίκηση της δικής τους επιτυχημένης επιχείρησης. Επίσης θα καταλάβουν ότι είναι ωραίο να ονειρεύονται και να συζητάνε για την ίδρυση μιας επιχείρησης, αλλά για να φτάσουν λίγο πιο κοντά στην επίτευξη του στόχου τους, το πρώτο βήμα που θα κάνουν είναι πολύ σημαντικό.

Επιπλέον, τα άτομα θα παρακινηθούν να σχεδιάσουν τα επόμενα βήματά τους. Για παράδειγμα, θα τους ζητηθεί να χωριστούν σε ομάδες και να μοιραστούν με τους υπόλοιπους τα επόμενα τρία πράγματα που θα σχεδιάζουν να κάνουν. Τώρα που όλοι έχουν πάρει μια ιδέα και έχουν κατανοήσει

το πως διοικείται μια επιχείρηση, αυτά τα βήματα θα ενταχθούν στο επιχειρηματικό σχέδιο των συμμετεχόντων.

Το Εργαστήριο αυτό θα εστιάσει:

- Στην επιλογή ιδεών με τη χρήση ενός καμβά επιχειρηματικού μοντέλου υπό την καθοδήγηση ειδικών
- Αξιολόγηση του πόσο είναι εφικτές οι επιχειρηματικές έννοιες από μια ομάδα εμπειρογνομώνων.
- Δημιουργία ενός απλού σχεδίου δράσης

5^ο Εργαστήριο : Τι μάθαμε

Κλείνοντας την εκπαίδευση, αυτό το τελευταίο Εργαστήριο θα δώσει τη δυνατότητα στα άτομα να αναλογιστούν αυτά που έμαθαν, να μοιραστούν τις ιδέες και τις σκέψεις τους και να αξιολογήσουν την πρόοδό τους μέσα από τα Εργαστήρια.

Οι συμμετέχοντες μπορούν να χωριστούν σε ομάδες και να συζητήσουν για λίγο τις εμπειρίες τους. Ο στόχος είναι να τους βοηθήσουμε να κατανοήσουν και να μοιραστούν αυτά που έμαθαν. Μερικές πιθανές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι:

- Ποιο είναι το πιο σημαντικό πράγμα που μάθατε;
- Γιατί είναι σημαντικό;
- Πως θα χρησιμοποιήσετε αυτά που μάθατε;
- Τι σας ενέπνευσε/παρακίνησε κατά τη διάρκεια των Εργαστηρίων;

Συμπεράσματα

Από την εμπειρία που έχουν αποκτήσει στην αγορά εργασίας και από τις γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες θα κληθούν να κάνουν ένα τεστ για να αξιολογήσουν τον εαυτό τους. Το τεστ αυτό θα έχει δημιουργηθεί ειδικά για αυτούς. Έπειτα, ο εκπαιδευτής θα ξεκινήσει μια συζήτηση στην οποία θα συζητηθούν τα δυνατά και αδύναμα σημεία κάθε συμμετέχοντα. Ο στόχος της συζήτησης είναι να παρουσιαστούν τα αδύναμα σημεία, αλλά ταυτόχρονα οι γυναίκες πρόσφυγες να νιώσουν δυνατές και να πιστέψουν στις ιδέες τους, με σκοπό να ξεκινήσουν τις επιχειρηματικές τους ιδέες.

Στο τέλος, θα ζητηθεί από του συμμετέχοντες να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο που θα περιλαμβάνει τα σχόλιά τους αναφορικά με την εκπαίδευση και μετά θα παραλάβουν τα πιστοποιητικά τους, σε μια μικρή τελετή που θα ακολουθήσει. Η εκπαίδευση θα ολοκληρωθεί με έναν αισιόδοξο και ευχάριστο τρόπο: με ευχές σε όλους για μια καλή τύχη και ελπίζοντας ότι όλοι θα βρουν τον δρόμο τους σε αυτά τα πρώτα τους βήματα στον επιχειρηματικό κόσμο.

Εκτός από την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση, θα πρέπει επίσης να αναφερθούν τα γενικά συμπεράσματα από τα σεμινάρια δηλώνοντας τις ανάγκες που είχαν οι συμμετέχουσες, τις θετικές και αρνητικές πλευρές της εκπαίδευσης όπως επίσης και τις προτάσεις από τον κάθε εταίρο.

Ξεκινώντας από τις ανάγκες των συμμετεχόντων, η χρηματοδότηση και οικονομική υποστήριξη ήταν οι πιο σημαντικές στην Ελλάδα και την Αυστρία, τονίζοντας την σπουδαιότητα του να εκπαιδεύονται οι γυναίκες μετανάστριες τα βήματα που πρέπει να παρθούν ώστε να ξεκινήσουν και να χρηματοδοτήσουν μια επιχείρηση. Επιπλέον, στην Αυστρία η πλειοψηφία των μεταναστριών γυναικών δεν ήξεραν πολλά πράγματα σχετικά με την αγορά εργασίας ενώ στην Γερμανία υπήρχαν διαφορετικές ανάγκες για κάθε γυναίκα καθώς κάποιες είχαν ήδη ένα επιχειρηματικό πλάνο, άλλες ήθελαν να κερδίσουν γνώσεις πάνω στη δουλειά ή σκέφτονταν την ιδέα της επιχειρηματικότητας χωρίς κάποιο σαφή σχέδιο. Παρατηρήθηκε, επίσης, στη περίπτωση της Ιταλίας ότι υπήρχε φόβος από τη μεριά μερικών γυναικών ότι δεν ήταν πλήρως ικανές να κατανοήσουν το περιεχόμενο των σεμιναρίων ή ότι δεν μπορούν να ξεκινήσουν τις επιχειρηματικές τους ιδέες. Παράλληλα, μερικές γυναίκες στην Ιταλία και την Σουηδία, ειδικά εκείνες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, εξέφρασαν την ανάγκη τους για περαιτέρω συμβουλές σε ατομικό επίπεδο σχετικά με τις επιχειρηματικές τους ιδέες. Τέλος, στη περίπτωση της Ιταλίας καταγράφηκε γενική σύγχυση σχετικά με γραφειοκρατικά προαπαιτούμενα και έγγραφα που πρέπει να αποκτηθούν όπως και δυσαρέσκεια μερικών γυναικών σχετικά με το βαθμό συνοχής μέσα στην ομάδα.

Σύμφωνα με όλους τους εταίρους, η εκπαίδευση είχε πολλές θετικές πλευρές που αναδεικνύουν την επιτυχημένη εφαρμογή των σεμιναρίων. Πιο συγκεκριμένα, στην Αυστρία, Σουηδία, Ιταλία και Γαλλία παρατηρήθηκε ότι οι συμμετέχουσες γυναίκες είχαν την ευκαιρία να έρθουν πιο κοντά, να κάνουν φιλίες, να προάγουν την πολυπολιτισμικότητα μέσω της επικοινωνίας, πρόθυμες να μοιραστούν εμπειρίες της ζωής τους όπως επίσης να οργανώσουν και προτείνουν να δουλέψουν μαζί στο άμεσο μέλλον. Άλλο θετικό, όπως αναφέρθηκε στις περιπτώσεις της Αυστρίας και Ιταλίας, είναι η χρησιμοποίηση άτυπων μέσων εκπαίδευσης βοηθώντας τις γυναίκες μετανάστριες να αρπάζουν πληροφορίες και να βιώσουν ένα νέο είδος δομημένης εκπαίδευσης. Επιπλέον, οι συμμετέχουσες

από την Ελλάδα ένιωσαν ότι μπόρεσαν να μάθουν τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει κάποιος για να ανοίξει μια επιχείρηση, πώς να διαχειρίζονται το άγχος και τον χρόνο όπως και τρόπους να ξεπεράσουν προκαταλήψεις, κινδύνους και εμπόδια. Επίσης, η εμπειρία και υψηλή ποιότητα των εκπαιδευτών τονίστηκε από την Αυστρία, Ιταλία και Γερμανία δηλώνοντας ότι η ευελιξία τους διευκόλυνε να προσαρμόσουν το περιεχόμενο στις ανάγκες των συμμετεχόντων. Πέρα από τη θεωρία που διδάχτηκε στα σεμινάρια, υπήρχαν και επιπλέον πλεονεκτήματα (βασισμένα στη προσπάθεια και ικανότητες που είχε ο κάθε εταίρος) για τις συμμετέχουσες όπως φύλαξη παιδιών στην Αυστρία, μαθήματα Γαλλικών, μαθήματα υπολογιστών και Πιστοποιητικό Εκπαίδευσης Υγιεινής στη Γαλλία, επισκέψεις σε πραγματικές επιχειρήσεις και κουζίνες μεγάλων εταιριών στην Ελλάδα και Γαλλία. Τέλος, η εκπαίδευση ήταν βοηθητική, όπως φαίνεται, για περαιτέρω σύνδεση με άλλα προγράμματα και δικτύωση με τοπικούς οργανισμούς.

Όσο για τα αρνητικά που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, μπορούν πρώτα να αναφερθούν από τους Αυστριακούς και Ιταλούς εταίρους οι διαφορές μεταξύ των γυναικών σε σχέση με είτε με την κουλτούρα είτε με την εκπαίδευση, καταλήγοντας σε δυσκολία να μείνουν όλοι ικανοποιημένοι, δυσκολία να συγκεντρωθούν οι γυναίκες χαμηλής ειδίκευσης και η ανάγκη των εκπαιδευτών να μειώσουν την ένταση της εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, ένα σημαντικό αρνητικό στοιχείο ήταν η δυσκολία των γυναικών να δεσμευτούν στα σεμινάρια λόγω πολλών παραγόντων όπως παιδιά και οικογένεια στην Ιταλία, Ελλάδα και Σουηδία, εξουθενωτικές ώρες εργασίας στην Ελλάδα όπως επίσης και η μεταφορά ήταν μεγάλο θέμα στη Σουηδία και την Ελλάδα ή είχαν να παραστούν σε άλλες δραστηριότητες οργανωμένες από οργανισμούς στη Σουηδία. Αυτές οι δυσκολίες οδήγησαν σε συνεχείς αργοπορίες και απουσίες σχεδόν σε όλες τις χώρες του προγράμματος, μια πρόκληση που οι εταίροι προσπάθησαν να περιορίσουν μέσω υπενθυμίσεων. Επίσης, η ύπαρξη κενού ανάμεσα στο τελευταίο σεμινάριο και το τελικό συνέδριο στο Ανόβερο, είναι ένα πρόβλημα για την πλειονότητα των εταίρων ώστε να κρατήσουν το ενδιαφέρον των μεταναστριών γυναικών, δημιουργώντας την ανάγκη για επιπλέον προσπάθεια να κρατηθεί αμείωτο το επίπεδο δέσμευσης οργανώνοντας συναντήσεις κ.ά. Μετά το τέλος της εκπαίδευσης, στις περισσότερες χώρες του προγράμματος υπήρχαν ανησυχίες σχετικά με την πραγματοποίηση του επόμενου βήματος και πώς οι γυναίκες θα είναι ικανές να βρουν χρηματοδότηση έτσι ώστε να εφαρμόσουν τις επιχειρηματικές τους ιδέες καθώς το πρόγραμμα δεν παρείχε καμία πηγή χρηματοδότησης. Εκτός αυτού, στη Γερμανία οι γυναίκες εξέφρασαν μερικές σκέψεις σχετικά με την έλλειψη ατομικής υποστήριξης στο να δημιουργήσουν ένα σαφές επιχειρηματικό πλάνο ενώ στη Γαλλία υπήρξαν κάποιες στιγμές ζήλιας μεταξύ των γυναικών καθώς το επίπεδο εκπαίδευσης και γνώσεων ήταν διαφορετικό, το οποίο είναι όμως συνηθισμένο φαινόμενο σε τέτοιες περιπτώσεις με ποικίλλα επίπεδα. Ως τελευταίο αρνητικό, πρέπει να σημειωθεί ότι στη Γαλλία δύο από τους τρεις εκπαιδευτές αποσύρθηκαν καθιστώντας πολύ δύσκολο για τους Γάλλους εταίρους να βρουν αντικαταστάτες.

Όσον αφορά προβλήματα και προκλήσεις, πρέπει να σημειωθούν τα γλωσσικά εμπόδια, ειδικά στην Αυστρία, Σουηδία και Ιταλία, που προέκυψαν ανά περιόδους όπως επίσης και οι περιπτώσεις συμμετεχόντων που τα παράτησαν λόγω άλλων δραστηριοτήτων (Σουηδία) ή επειδή οι γυναίκες κατάλαβαν ότι δεν θέλουν να ασχοληθούν με την επιχειρηματικότητα (Γερμανία).

Πέρα από όλα τα αναφερόμενα αρνητικά χαρακτηριστικά, όλοι οι εταίροι έκαναν προτάσεις με σκοπό να βελτιώσουν ή να αλλάξουν παρόμοιες δράσεις στο μέλλον. Πρωτίστως, οι Αυστριακοί και Ιταλοί εταίροι πρότειναν ότι η δημιουργία μιας ομοιογενούς ομάδας μέσω μιας πιο επιλεκτικής διαδικασίας επιλογής θα ήταν ωφέλιμη σε σχέση με το επίπεδο δέσμευσης και αφοσίωσης αποφεύγοντας προβλήματα όπως καθυστερήσεις, ζήλιες κ.ά. Επίσης, πρότειναν πιο αυστηρά μέτρα στην προσέλευση ίσως μέσω ενός συστήματος κυρώσεων για όσες επανειλημμένα δεν σέβονται τις συμφωνημένες συνθήκες. Μια άλλη σύσταση από την Αυστρία και την Ιταλία ήταν η φύλαξη παιδιών, εάν υπάρχει προϋπολογισμός, έτσι ώστε να φροντίζουν τα παιδιά των συμμετεχόντων βοηθώντας τις γυναίκες να είναι πιο συγκεντρωμένες στα σεμινάρια. Επιπρόσθετα, προτάθηκε από την Σουηδία, Γερμανία και Αυστρία να εφαρμοστούν παρατεταμένες εκπαιδεύσεις, να κάνουν τις συμμετέχουσες να επισκεφτούν σχετικούς οργανισμούς ή παραδείγματα προς μίμηση και να σχεδιάσουν μια νέα σειρά σεμιναρίων για γυναίκες επιχειρηματίες στο μέλλον στοχεύοντας στην παροχή περισσότερων ευκαιριών για τις γυναίκες μετανάστριες να είναι περισσότερο αφοσιωμένες και να απορροφηθούν στην αγορά εργασίας. Αξίζει επίσης να σημειωθεί, σύμφωνα με τους Έλληνες εταίρους, ότι κρατώντας επαφή με τις συμμετέχουσες όντας στο πλευρό τους (δίνοντας συμβουλές, οδηγίες, ενημέρωση για ευκαιρίες, προγράμματα χρηματοδότησης κ.ά.) μετά το τέλος των σεμιναρίων είναι πολύ σημαντικό για το ξεκίνημα του εγχειρήματος τους ενώ στη Γαλλία η δημιουργία μιας ομάδας στο Whatsapp θα διευκόλυνε την επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων. Άλλες προτάσεις που αξίζει να τονιστούν είναι συνεργασία με πολύγλωσσους εκπαιδευτές, προτιμότερο γυναίκες, που έχουν μεταναστευτικό υπόβαθρο (Αυστρία), πολλές ενημερώσεις για τη πρόοδο του προγράμματος (Γαλλία), ευελιξία και δημιουργικότητα κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων χωρίς να δίνεται έμφαση στα γλωσσικά εμπόδια (Αυστρία) και διαχωρισμός μερικών σεμιναρίων σε δυο περιόδους οργανώνοντας δυο διαφορετικές παρεμβάσεις την ίδια μέρα (Γαλλία).

Αναφορές

1. Alchian, A. (1963, October). Reliability of progress curves in airframe production. *Econometrica* 31 (4), 679 — 693. Arrow, K. J. (1958, January). Utilities, attitudes, choices: A review article. *Econometrica* 26(1), 1—23
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Learning_curve
3. [https://en.wikipedia.org/wiki/Learning-by-doing_\(economics\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Learning-by-doing_(economics))
4. Instructional-design Theories and Models: A New Paradigm of Instructional Theory, (2009, New York), Charles M. Reigeluth
5. Barry, B. (1982). Strategic planning workbook for non-profit organizations. St. Paul, MN: Amherst H. Wilder Foundation.
6. Bryson, J. (1988). Strategic planning for public and nonprofit organizations: A guide to strengthening and sustaining organizational achievement. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
7. Kansas Health Foundation. VMOSA: An approach to strategic planning. Wichita, KS: Kansas Health Foundation.
8. Lord, R. (1989). The non-profit problem solver: a management guide. New York, NY: Praeger Publishers.
9. Murray, E., & Richardson, P. (2002). Fast Forward: Organizational Changes in 100 Days. New York, NY: Oxford University Press.
10. Olenick, J., & Olenick, R. (1991). A non-profit organization operating manual: planning for survival and growth. New York, NY: Foundation Center.
11. Stonich, P. J. (1982). Implementing strategy: making strategy happen. Cambridge: Ballinger Publishing Company.
12. Unterman, I., & Davis, R. (1984). Strategic management of not-for-profit organizations. New York, NY: CBS Educational and Professional Publishing.
13. Watson-Thompson, J., Fawcett, S.B., & Schultz, J. (2008). Differential effects of strategic planning on community change in two urban neighborhood coalitions. *American Journal of Community Psychology*, 42, 25-38.
14. Wolff, T. (1990). Managing a non-profit organization. New York, NY: Prentice Hall Press.
15. Wolff, T. (2010). The Power of Collaborative Solutions: Six Principles and Effective Tools for Building Healthy Communities. San Francisco: Jossey-Bass.

16. Fook, J. (2002) *Social Work: Critical Theory and Practice*. London: Sage
17. https://en.wikipedia.org/wiki/Design_thinking#cite_note-3
18. Dorst, Kees (2012). *Frame Innovation: Create new thinking by design*. Cambridge, MA: MIT Press. ISBN 978-0-262-32431-1.
19. Tim Brown. *Design Thinking*. Harvard Business Review, June 2000